

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

**ПОРТРЕТНИЙ НАРИС: ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ
МАТЕРІАЛІВ**

Portrait essay: a selection of journalistic materials

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студента спеціальності «Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТдн-71 п

Кравченко Вікторія Олександрівна

Науковий керівник:

Калантаєвська Ганна Павлівна,
доцент, кандидат філологічних наук

Суми 2021

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

Кравченко, В. О. Портретний нарис: добірка журналістських матеріалів [Текст] : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня «бакалавр»; спец. 061 – журналістика / В. О. Кравченко; науковий керівник Г. П. Калантаєвська. – Суми: СумДУ, 2021. – 4 с.

Робота має творчий характер. Аналіз теоретичного матеріалу та виокремлення основних недоліків робіт цього жанру (суб'єктивність, не емоційність/надмірна емоційність, одноманітність авторських емоцій, бідність стилю/надмірне захоплення зображально-виражальними засобами) дозволило авторці запропонувати власний інформаційний продукт.

Мета кваліфікаційної роботи – створити добірку журналістських матеріалів у жанрі портретного нарису.

Ключові слова: нарис, портретний нарис, журналістські матеріали.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ВСТУП.....	4
1. Теоретичне підґрунтя дослідження.....	6
2. Обґрунтування інформаційного продукту	8
3. Специфікація інформаційного продукту.....	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	12
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ.....	14
ВИСНОВКИ.....	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

Стрімкий розвиток технологій та науки в цілому вимагає від професіоналів постійного розвитку, самовдосконалення, зміни поглядів та підходів. Журналісти мають орієнтуватися в цьому потоці змін та одними з перших реагувати на виклики суспільства. Суттєвих змін зазнають й форми подачі інформації, мало просто інформувати суспільство, треба робити це креативно, нестандартно, модерно. Одним із найскладніших жанрів на сьогодні вважається нарис, оскільки це вид журналістських матеріалів, який вміщує ознаки і публіцистики, і художньої літератури, а тому потребує від автора суттєвих знань та досвіду.

Нарис – жанр, в основі якого – документальні факти, які мають художньо-узагальнену форму. Портретний нарис – це нарис, у якому дається авторська характеристика героя: опис зовнішнього виду, рис характеру, духовного світу. Об'єкт портретного нарису – людина зі своїм звичками, поглядами та переконаннями. Портретні нариси стають дедалі популярнішими, оскільки в центрі їх уваги – людина, життя якої заслуговує на увагу. Саме цим критерієм ми керувалися, обираючи тему проєкту та обґрунтовуючи її **актуальність**.

Портретний нарис – це художній аналіз особистості, побудований на дослідженні різних її сторін: моральної, інтелектуальної, творчої тощо. У процесі виявлення рис вдачі героя нарису увагу привертають передовсім біографічні факти та випадки з життя, які ці риси виразняють. Готуючи добірку журналістських матеріалів, ми керувалися думкою про те, що основна мета портретного нарису –

виявити цінності героя, з'ясувати мету його життя. На конкретних життєвих прикладах потрібно показати ті особливості характеру, які допомагають героєві цієї мети досягти. Необхідно виділити найбільш значущу, стрижневу рису вдачі героя нарису, виразно й емоційно про неї розповісти. Потрібно викликати до героя інтерес, змусити замислитися над його долею.

Мета роботи – написати серію портретних нарисів.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- з'ясувати сутність понять «нарис», «портретний нарис»;
- дослідити специфічні риси портретного нарису як художньо-публіцистичного жанру;
- створити власний інформаційний продукт.

Структура кваліфікаційної роботи: пояснювальна записка, теоретичні засади, специфікація авторського інформаційного продукту, список використаних джерел (15 позицій), інформаційний продукт, висновок. Загальний обсяг роботи становить 24 сторінки.

1. Теоретичне підґрунтя дослідження

На сторінках періодичних видань постійно друкуються публікації про видатних особистостей та пересічних громадян. У сучасній науці існують різні визначення біографії як жанрового тексту. У своєму дослідженні ми взяли за основу визначення нарису за Літературознавчим словником-довідником: «Нарис – оповідний художньо-публіцистичний твір, у якому автор зображує підмічені ним у житті справжні факти, події, конкретних людей» [2, с. 488]. Як зазначає Тертичний А., нарис можна написати на будь-яку тему. Крім того, її втілення автором не підлягає суворим правилам. Однак це не означає, що в нарисі все дозволено, оскільки нарис – це журналістський жанр, який насамперед повідомляє про факти [12]. Бідзіля Ю. М. у «Словнику журналіста: терміни, мас-медіа, постаті» пропонує своє визначення: «Нарис – це жанр художньо-публіцистичного характеру, який призначений для дослідження соціально значущих особистостей, створеним журналістом у вигляді їх документального образу» [1, с. 5]. Нарис з погляду журналістики – це жанр, в основі якого опис та аналіз подій і ситуацій, а також висвітлення їхніх причин. Як зазначає О. Л. Надточій, «він задовольняє особливу зацікавленість багатьох читачів у «людських» аспектах певної теми. При цьому особливу роль відіграє такий фактор, як інтерес аудиторії» [10, с. 84]. Учений І. Агнес, у свою чергу, стверджує, що біографія – це «портрет життєвого циклу людини ... Важливо слідувати чудовим фактам, які стали вігаміном. життєвий шлях, при написанні їх у контексті » [14, с. 150].

Засновниками нарису як жанру публіцистики вважаються Кольцов М. Є., Польовий Б. Н., Симонов К. М. та інші. На сьогодні існує декілька класифікацій нарисів, зокрема, розрізняють портретні

нариси, подорожні та проблемні. Існують також інші види нарисів: нарис-розслідування, ліричний, судовий, нарис-сповідь, побутовий, побутово-описовий, морально-описовий тощо. Сьогодні актуальними є газетний нарис та журналістський [14, 315-316].

Свою класифікацію мають портретні нариси. І. Агнес виокремлює ідентифікаційну картка, некролог, портрет-репортаж, портрет-інтерв'ю, портрет-розслідування, портрет-порівняння [14, 315-316].

- Ідентифікаційна картка – стисле відображення найважливіших моментів життя.
- Некролог – посмертна публікація біографії людини.
- Портрет-репортаж – розповідь про героя, створена безпосередньо під час особистої зустрічі.
- Портрет-інтерв'ю – публікація у вигляді діалогу.
- Портрет-порівняння – порівняльний аналіз декількох героїв за їхніми основними характеристиками.

Портретний нарис можна вважати окремим жанром, що є своєрідним описом, коли автор намагається розкрити героя як особистість.

Героєм портретного нарису виступає реальна людина, яка має певні позитивні риси та вади. Автор повинен подати не тільки портрет у вужчому розумінні, але й опис умов, у яких живе, працює герой нарису, поінформувати про його творчість, уподобання. Короткий виклад цієї інформації допоможе показати внутрішній світ героя. Роль автора в написанні такого нарису полягає в тому, щоб із сукупності фактів обрати найбільш характерні, найбільш типові.

2. Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу медіаматеріалів

Аналіз існуючих медіаматеріалів дозволив визначити основні ознаки портретного нарису.

Основні ознаки портретного нарису:

1. У центрі уваги – особистість. Завдання журналіста – знайти героя, життя, інтереси, позиція якого зацікавить аудиторію.

2. Неупереджена авторська позиція в тексті: автор бере участь у творі, виражає в тексті свої емоції, почуття й переживання, які виникають під впливом життя головного героя.

3. Специфіка авторського «Я» в портретному нарисі зумовлює таку жанрову ознаку цього тексту, як інтимізація розповіді – «сукупність стилістичних прийомів, завдяки використанню яких автор контактує зі своїм читачем, роблячи його учасником свого повідомлення, своїх почуттів» [6, с. 6].

4. Наслідком інтимізації є така жанрова ознака портрету, як здатність викликати в читача естетичну емпатію – переживання читачем тих самих емоційних станів, почуттів, які відчуває герой, і, відповідно, співчуття – емоційного сприйняття негараздів останнього безвідносно до власного стану та дій.

5. Інтимізація розповіді в портретному нарисі вимагає яскравого, образного стилю, використання широкого арсеналу зображально-виражальних засобів, що сприяє виразності твору.

6. Важливою жанровою ознакою портрету є також документальність, оскільки журналіст працює з реальними людьми та проблемами. Таким чином, попри образність та емоційність розповіді, під час створення портретного нарису автор має послуговуватися

документальним фактичним матеріалом, що дозволить повноцінно розкрити тему твору.

7. Особливу роль у цій жанровій формі нарису відіграє портрет героя. Так, журналіст може використати зовнішній і внутрішній портрет. Зовнішній – це не лише опис обличчя, рук, кольору очей тощо; це і хода, жести, манери, особливості голосу, сміху. Проте з усіх зовнішніх характеристик героя нарису потрібно обрати найяскравішу, найхарактернішу для нього. Внутрішній портрет – це особливості характеру та світогляду людини. Портрет у цьому нарисі – це обов'язковий компонент композиції твору. Поданий у відповідному емоційно-настрєвому забарвленні, він допомагає розкрити ідейний зміст твору.

8. Портретний нарис вимагає від автора надзвичайної уваги та ретельності під час збирання інформації, оскільки текст цієї жанрової форми має містити результати інтерв'ю з героєм та його оточенням, а також спостереження та враження автора. Відповідно, необхідними структурними компонентами портретного нарису є подробиці, оскільки журналіст повинен подати не лише портрет у вузькому розумінні цього слова, але й опис умов, в яких живе, працює герой нарису, повідомити про його роботу, інтереси.

9. Визначальну роль у тексті портретного нарису відіграє деталь, оскільки використання деталей є однією з основних умов розкриття внутрішнього світу героя нарису, що є важливою жанроутворювальною ознакою текстів такого типу.

10. Основою будь-якого портретного нарису є інформація, отримана методом інтерв'ю з героєм нарису та його оточенням (рідні, сусіди, колеги тощо). Відповідно, текст портретного нарису вимагає не лише наявності цитат, а й передання атмосфери розмови, що

урізноманітнить довгі мовні блоки. Один із прийомів, використовуваних із цією метою, полягає в змалюванні того, що робить співрозмовник, коли говорить

3. Специфікація власного інформаційного продукту

Портретний нарис – це художній аналіз особистості, побудований на дослідженні різних її сторін: моральної, інтелектуальної, творчої тощо. У процесі виявлення рис вдачі героя нарисувачу увагу привертають передовсім біографічні факти та випадки з життя, які ці риси увиразнюють. Готуючи добірку журналістських матеріалів, ми керувалися думкою про те, що основна мета портретного нарису – виявити цінності героя, з'ясувати мету його життя. На конкретних життєвих прикладах потрібно показати ті особливості характеру, які допомагають героєві цієї мети досягти. Необхідно виділити найбільш значущу, стрижневу рису вдачі героя нарисувачу, виразно й емоційно про неї розповісти. Потрібно викликати до героя інтерес, змусити замислитися над його долею. З цією метою нами було створено 3 портретних нариси, в основі яких – долі трьох різних героїнь, життя яких варте уваги й пошани.

Перший матеріал – **«Мова як інструмент виховання»** – присвячений розповіді про молоду вчительку, яка є прикладом для багатьох майбутніх педагогів, а також для тих, хто любить дітей та навчання.

Другий портретний нарис – **«Вона обрала те, що любить»** – це ще одна розповідь про людину, яка показала те, як поєднати мрію та реальність.

Третій доробок – **«Бажання жити»** – це гімн тому, як жага життя робить неймовірне з людьми.

Отже, не підлягає сумніву той факт, що портретний нарис є актуальним для читача, оскільки в центрі його уваги – людина, яка є носієм соціальних, моральних та естетичних ідеалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бідзіля Ю. М. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / Ю. М. Бідзіля. Ужгород: Закарпаття, 2007. 224 с.
2. Бляхер Л. Е. Портретный очерк в структуре жанров современной тележурналистики / Л. Е. Бляхер // Ученые заметки ТОГУ. 2016. №3. с. 73–78.
3. Гетьманець М. Ф. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Ф. Гетьманець, І. Л. Михайлин. Х. : Прапор, 2009. 384 с.
4. Гордеев Ю. А. Жанровые разновидности современного очерка в печатных и интернет-изданиях / Ю. А. Гордеев // вестник ВГУ. Серия: филология. Журналистика. 2015. №4. с. 59-63.
5. Ким М. Н. Технология создания журналистского произведения. Санкт-Петербург : Изд-во Михайлова В. А., 2001. 320 с.
6. Корконосенко С. Г. Основы журналистики: учеб. / С. Г. Корконосенко. М. : Аспект Пресс, 2001. 287 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ : Академія, 1997. 752 с.
8. Мещерякова Е. Особенности современного портретного очерка. URL: <http://journals.susu.ru/-lcc/article/view/149/363>.
9. Михайлин І. Л. Досвід викладання основ журналістики в середній школі. URL: <http://journalib.-univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1018>.
10. Надточій О. Л. Жанр портретного нарису: особливості викладання. Держава та регіони. Соціальні комунікації, 2018 р., № 1 (33). С. 84-88.
11. Різун В. Ідея журналістської освіти в контексті дискурсу про університет. URL: <http://journalib.-univ.kiev.ua/Articles/ideya.pdf>.
12. Тертычный А. Жанры периодической печати. URL: http://evartist.narod.ru/text2/06.htm#%D0%B7_01.

13. Фурист Н. П. Структура інтимізації як мовленнєвого акту. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/-bitstream/123456789/3657/1/Furyst.pdf>.
14. Харитоненко О. Жанрові грані біографічного дискурсу в сучасній періодиці / О. Харитоненко // Журналістика. 2017. № 16. с. 4–6, с. 150, с. 314, с. 315-316.
15. Юзифович В. Язык СМИ. Очерк. Стилистические особенности (по материалам очерков Б. Д. Чельшева) : учеб. пособ. Тирасполь, 2016. 101 с.

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

1. Мова як інструмент виховання

Без мови, як відомо, немає людини. Мова – це не тільки розмова зі своїми сучасниками. Це ще й зв'язок з минулим і шлях у майбутнє. Усі ми – продовжувачі минулого й засновники майбутнього. Минуле українського народу пов'язує нас тільки з однією мовою. Тому досить дивно зараз чути про другу державну мову. Мова ж спілкування – право вибору людини, і змусити її розмовляти тією чи іншою мовою просто неможливо.

Для деяких людей мова – професія. Серед них – учителі-мовники. Робота молодшої вчительки Прилуцької спеціалізованої школи I-III ступенів № 3 Катерини Олександрівни Довгопол – постійний пошук відповіді на запитання: як сьогодні (чи завтра) зберегти (або викликати) в учнів бажання писати й розмовляти рідною мовою. Тому особлива увага приділяється урокам мовної творчості, в основі яких цікавий текст, що сприяє духовному розвитку вчителя й учня, відповідає віковим особливостям школяра, а разом з тим має щось нове в інтелектуальному й емоційному планах.

Учитель на таких уроках – друг, якому можна довірити навіть сумнівну гіпотезу, співучасник пошуків, для якого хід роздумів такий же цікавий і новий, як і для школярів. Адже дитина не може мислити творчо, якщо боїться помилитися. І вчитель повинен бути готовим до імпровізації, адже його професія – миттєве реагування.

Що мови її покликання – киянка Катерина Довгопол збагнула ще ученицею 17-ї школи, а потім у класичній гімназії з поглибленим вивченням англійської. Пам'ятає, як у перші роки її учнівства саме

вчителька початкових класів прищепила їй ту любов та захоплення рідною мовою. І вирішила обрати пов'язаний з філологією фах. А вищий навчальний заклад – педагогічний. Хоча вибір професії має ще глибше коріння.

- Мабуть, нахил до роботи з дітьми передала мені бабуся-педагог, – говорить вона

Допитлива дівчина не обмежилася вивченням рідної мови, другою спеціалізацією стала для неї англійська. Після практики на 4 курсі університету впевнилася в правильному виборі. Закінчила ВНЗ з червоним дипломом і ось уже декілька років викладає улюблений предмет у школі.

За перший навчальний рік познайомила відразу з декількома класами: 5-м, 6-м, 7-ми та 8-ми. П'ятикласники особливо запали у душу: щирі, не бояться висловлювати свою думку, легко засвоюють нове. Дуже допомагає учительці знання англійської мови: легше застосовувати на уроках міжпредметні зв'язки, порівняння, ігри. Спочатку, поєднуючи набуту в університеті теорію та практику, яку тільки почала опановувати, їй доводилося, як, мабуть, і кожному першопрохідцеві, учитися на власних помилках. Та в обраній професії не розчаровувалася. Тим більше, на допомогу завжди раді прийти всі колеги, які доброзичливо прийняли молодого спеціаліста у свій колектив.

- Що виявилось для Вас найскладнішим?
- Діти схильні ідеалізувати вчителя. На їх думку, він не може бути в чомусь безпорадний. А взагалі, треба любити те, що ти робиш – і все вийде.

Коли стає важко, не варто зосереджуватися на негараздах, вважає вона. В усьому передусім шукати плюси – ось така оптимістична

налаштованість цього педагога. Але в юності, з посмішкою згадує Катерина, – не без максималізму. На думку вчительки, те, що не виходить добре, не треба робити взагалі.

Її ідеал – сильна, незалежна жінка, і разом з тим дуже жіночна, з прагненням бути коханою й кохати. Мабуть, тому в літературі такий близький для неї образ Джейн Ейр, створений теж жінкою, письменницею Шарлоттою Бронте.

Катерина Довгопол, як усі, мріє бути щасливою. А щастя для неї: і робота, і підтримка рідних, і цікаве дозвілля – з вирощуванням кімнатних квітів, шитвом, заняттям спортом.

А ще Катерина мріє, що з часом в Україні не стоятиме питання, якою мовою говорити. Вона вірить, що її учні – це покоління свідомих людей, які знають, як досягти успіху в житті. І здається, що з її наполегливістю та цілеспрямованістю ця молода жінка неодмінно стане переможницею. Ті, хто добре знає її, у цьому не сумніваються.

2. Вона обрала те, що любить

Питання – «ким бути» для Ірини Коваленко, яка народилася в сім'ї педагогів, було вирішено ще в дитинстві. Але хотілося обрати спеціальність, близьку до уподобаної медицини. Ось такі мотиви того, що у Ірина вступає на спеціальність «біологія та практична психологія». Так поєдналися педагогічне й медичне.

Практично вивчати особливості дитячої психології почала з I курсу, працюючи влітку в дитячих оздоровчих таборах. А закінчивши вуз, рік тому розпочала роботу практичним психологом. Робота відразу захопила. Треба було встигати взаємодіяти не тільки з дітьми, а ще й з їх батьками, учителями.

- Що найважливіше для психолога, Ірино Василівно?
- Щодо особистих якостей, головне – доброзичливість, приязність, вміння спілкуватися. Не завадять стійкість характеру, здатність до співчуття (в розумному вигляді, звичайно) Навіть просто вислухати людину, якій треба виговоритися, – вміння. Тим більше – дати слухну пораду. Особливо, коли звертаються підлітки та їх батьки з вічною проблемою порозуміння поколінь.

З маленькими по-іншому. Для них поки що головне – гра, яка і розвитку пізнавальних здібностей сприяє, і допомагає зняти тривожність та напругу. І легко стає на душі педагога, коли бачить вона безтурботні осяйні очі малюків.

«А раптом не впораюся», промайне іноді думка у молодого психолога. Та розслаблятися Ірині Василівні ніколи, і налаштовується вона на подолання усіх труднощів. Кожний наступний випадок у її психологічній практиці-особливий, бо щоразу новий.

Коли прийшла працювати до школи, трохи побоювалася: як поставляться до неї діти, учителі, батьки. Чи вдасться встановити контакт, чи не сприймуть її роботу як щось другорядне? На щастя, хвилювалася даремно. І тепер Ірина Василівна дуже задоволена, що її робота не лише на папері у вигляді статистичних звітів.

- Педагогіка справа, яка потребує повної віддачі, великих затрат енергії і майже зовсім не залишає вільного часу на особисте життя, сім'ю. Чи не виникла перед Вами така проблема?
- Будь-яка робота вимагає багато сил. Та мені здається, щоб залишатися гармонійною особистістю, треба працювати, у тому числі і над собою. А жінці це потрібно, мабуть, ще більше, ніж чоловікові. Тому, звичайно, дуже важливо, щоб у сім'ї були

цілковите взаєморозуміння й підтримка. А щодо вільного часу... Робота не заважає мені захоплюватися плаванням, грою в КВН і взагалі активно відпочивати.

3. Бажання жити

Про маленьку дівчинку, яка дивом вижила після жахливої пожежі сімнадцять років тому, писало чимало газет і наша «Прилуччина» також. Ми вирішили повернутися до своєї героїні. За час, що минув з того жахливого дня, вона перенесла сорок операцій та пережила п'ять клінічних смертей. У неї часто спостерігаються низький тиск, втомлюваність та запаморочення, але Євгенія не втрачає віри й намагається жити й дихати на повну. З дівчиною, яка попри всі випробування, що сталися з нею за цей час, навчається брати максимум від кожного дня, розмовляти про минуле, теперішнє й майбутнє.

У двокімнатній квартирі, яку колись подарував Євгенії Нагорній народний депутат Федір Шпиг, затишно та чисто. Усі хатні обов'язки дівчина взяла на себе й дарма що під час пожежі втратила пальчики на обох руках.

- Оце щодня прибирає, – каже мама Євгенії Галина Нагарна, – то посуд у шафі перетирає, то кухню миє, ванну чи туалет. Потім береться за приготування їжі. Словом, жаліє свою неньку. Після того, як восени мене збила машина і я перенесла операцію – поставили пластину в ключицю, – вона моя помічниця на всі сто. Для нас із донечкою взагалі минула осінь вельми трагічна – за два тижні ми поховали бабусю Ніну (мою маму) та дідуся Василя (мого батька). Досі не знаю, як вона все це витримала й пережила.

ще й мене заспокоювала, адже вони були для неї найкращою відрадою.

Коли рутинну роботу по господарству завершено, береться за своїх підопічних – кота Рижика та двох карликових хом'ячків. Доглядати за ними – прерогатива Жені. У розпал городніх робіт теж не сидить склавши руки, а йде на діляночку біля будинку й працює – на невеличких клаптиках мама з донькою вирощують моркву, буряк, цибулю та навіть картоплю.

Поки розмовляємо, пухнастий кіт не відходить від своєї господарки ні на хвилину, а розташовується на кріслі поруч із нею. На щастя, у Жені немає алергії на тварин, тож із дитинства її оточували собаки, коти, рибки, хом'ячки та папуга. Наразі у квартирі мирно уживаються кіт та двоє карликових хом'ячків Даша і Сьома

- Я ніколи не була вдома сама, – каже Євгенія, – завжди поруч хтось із тваринок є. Мій улюбленець Рижик з'явився випадково – побачила в Інтернеті оголошення про те, що віддають кота у добрі руки, тож поїхали з мамою й забрали його. До цього у мене жила британська кішка, але, на жаль, її збила машина. А колись у мене жив папуга. О, це був унікальний птах. Не пам'ятаю, який був рік, але мене виписують після чергової операції з лікарні саме у день народження, й одна із працівниць подарувала папугу. Удома він швидко адаптувався й демонстрував нам танці та співи. Бувало, дід Василь візьме гармошку, а той вже пританцьовує, а як почав співати, то й птах долучався. Ох і кумедний був. Окрім своїх музичних талантів, він умів і лаятися. Однак сварився чомусь теж лише на діда.

Уже п'ять років Євгенії Нагорній не роблять жодних оперативних втручань. Її мама дуже хвилюється за здоров'я донечки, адже постійні

загальні знеболювальні негативно впливають на роботу внутрішніх органів. А після введення карантину, спричиненого Ковідом, дівчина й взагалі намагається не виходити з дому без нагальної потреби. Адже для того, щоб Євгенії дістатися центру міста, варто проїхати в транспорті, який зазвичай, переповнений. Аби не наражати себе на небезпеку, дівчина залишається вдома, активно «ристується соціальними мережами, дивиться улюблені серіали, слухає музику та малює. Але раніше в неї не було стільки вільного часу, бо активно брала участь у різних творчих конкурсах.

- Чомусь запам'ятався виступ у Драматичному театрі імені Тараса Шевченка, – згадує Євгенія Нагорна. – На початку грудня йшли виступати від Центру соціальної реабілітації. Перед концертом кортіло подивитися, яка там зала. Коли побачила, трохи перелякалася, адже вона була величезна. Проте швидко опанувала себе, вийшла і, попри шалене хвилювання, заспівала.

Женя дуже любить співати, виконує переважно українські пісні. Навіть мріяла навчатися співу в інституті. Ще за час перебування в реабілітаційному центрі часто виступала по Україні, була і на острові Хортиця, і в Запоріжжі, але з часом перегоріла.

Окрім музики та співу, Євгенія захоплювалася й вишивкою бісером та малюванням. Можна лише уявити, скільки сил та духу вона вкладала у картини, які вишивала своїми куксами (частина кінцівки, що залишилася після ампутації). Улюблена картина Євгенії – вишите янголятко. Галине Нагорна зазначила, що ця робота була на виставці у Софі Київській. Донечка навіть грамоту має за свої роботи з бісеру. А ікону, яку вона намалювала на склі справжніми фарбами, залишили у цьому храмі на згадку про Женю. Фарбами вона малювала десь років з десять тому, а зараз їй до вподоби олівець.

Після закінчення одинадцяти класів лікарі порадили Євгенії забути про навчання, проте це її не зупинило. Перебуваючи на самоізоляції, дівчинка захопилася не лише гуманітарними науками, а й деякими спортивними. Вона має грамоти, подяки, дипломи та медалі за свої перемоги. Мама Євгенії показує купу різнокольорових паперів та блискучих відзнак. Тут і за багатоборство, біг, малювання та вишивку бісером. Попри те, що слабка, завжди дружила зі спортом. Залюбки брала участь у різних спартакіадах та змаганнях. На жаль, з часом лікарі заборонили фізичні навантаження. Прикро, що після активного шкільного життя, діти залишаються сам на сам зі своєю хворобою чи проблемами. Вони зазвичай перевіряють свої можливості у різних віртуальних сферах, але не завжди їх пошуки завершуються успіхами.

Були й у Євгенії подібні спроби – розповсюджувала через мережу Інтернет косметику. Однак для такого бізнесу потрібна чимала база спроможних клієнтів. У неї, на жаль, цього не було, відповідно й заробітку теж. Тож така робота виявилася не для Жені.

Пожежа, звісно, неприємний спогад, але саме через неї та численні лікарні й операції Женя цінує те, що має, і вміє радіти дрібницям.

Спокійна, скромна, неговірка, Євгенія навіть серед телевізійних передач і серіалів надає перевагу тим, які засновані на реальних подіях, вчать робити добро та бачити його в інших. За словами мами, у Євгеніє є свій дар – вона вміє знімати біль власним біополем та молитвою, але не робить цього через стан здоров'я, бо не може брати на себе чужі хвороби.

– Колись дуже боліла нога у бабусі, – згадує Женя, – погладила, почитала і біль минув. Знаю, що захоплюватися подібним не варто, тож стороннім не беруся допомагати, але себе постійно так рятую. Мені щастить на добрих і щирих людей. Хтось допомагав морально, хтось

матеріально, і я вдячна кожному з них. Лікарі, анестезіологи, медсестри, всіх і не пригадаєш, адже лікувалася у різних клініках.

Приємно бачити, що, попри пережите, Євгенія не падає духом, оптимістично дивиться уперед, чекає на літо, день народження, повернення коханого з та мрію пов'язати своє життя з творчістю

ВИСНОВКИ

Отже, не підлягає сумніву той факт, що портретний нарис є актуальним для читача, оскільки в центрі його уваги – людина, яка є носієм соціальних, моральних та естетичних ідеалів. Реалізація проєкту дозволила зробити наступні висновки:

1. У ході дослідження було з'ясовано сутність понять «нарис», «портретний нарис», проаналізовано та осмислено специфіку портретного нарису як художньо-публіцистичного жанру, виокремлено жанрові ознаки портретного нарису.

2. Також було проаналізовано та виокремлено основні недоліки робіт цього жанру: суб'єктивність, неемоційність (або надмірна емоційність), одноманітність авторських емоцій, бідність стилю (або надмірне захоплення зображально-виражальними засобами).

3. У результаті роботи над проєктом було створено три матеріали в жанрі портретного нарису, в основі яких – долі трьох різних героїнь, життя яких варте уваги й пошани.

Перший матеріал – **«Мова як інструмент виховання»** – присвячений розповіді про молоду вчительку, яка є прикладом для багатьох майбутніх педагогів, а також для тих, хто любить дітей та навчання.

Другий портретний нарис – **«Вона обрала те, що любить»** – це ще одна розповідь про людину, яка показала те, як поєднати мрію та реальність.

Третій доробок – **«Бажання жити»** – це гімн тому, як жага життя робить неймовірно з людьми.

Наші журналістські матеріали розраховані на широку аудиторію. Інформаційний продукт може бути опублікований у друкованих або електронних ЗМІ.